

Farlige hunder

- et hunde- eller eierproblem?

- Å kategorisere farlige hunder til en spesiell rase er ikke mulig. Farlige hunder er et eierproblem, ikke et hundeproblem, mener den svenske regjeringen. **Hvorfor har vi da forbud mot enkelte raser i Norge?**

TEKST OG FOTO | Ann Cathrin Solbakken

Det første raseforbudet mot pitbullterrier, toso inu, fila brasileiro, dogo argentino og blandinger av disse ble innført i Norge i 1991 gjennom den tidligere kamphundloven. I 2002-2003 foreslo Justisdepartementet en videreføring og utvidelse av forbudet. I 2004 ble også amerikansk staffordshire terrier og ulvehybrider som den tjekkoslovakisk ulvehunden forbudt.

BRUKT AV KRIMINELLE | Raseforbudet kom i 1991 fordi politi og myndigheter opplevde en økende interesse for hold av hunder som var aggressive og kampvillige. Hundene ble brukt i hundekamper, og som vandrende "våpen", spesielt i drabantbyene. Myndighetene mente et raseforbud ville sette en stopper for denne utviklingen, og dermed gjenopprette trygghet i bomiljøer som var plaget.

I forarbeidene til hundeloven foregikk det en diskusjon rundt raseforbudet, der medlemmene i justiskomiteen slettes ikke var enige. Faktisk mente et flertall i komiteen at det ikke burde fremgå av loven hvilke hunderaser som skulle regnes som farlige. De mente at man heller burde gjøre noe med de enkelte miljøene og eierne, enn å stigmatisere enkelte hunderaser. Flertallet i komiteen avgjorde i sin innstilling at det ikke skulle inntas raseforbud i hundeloven, men heller gis mulighet for forbud i forskrifts form. Nå var det opptil Justisdepartementet å avgjøre hvorvidt en skulle videreføre raseforbudet eller ei.

Justisdepartementet mente den mest reelle indikasjonen på hvilke hunder som har kamphundegenskaper var å se på utviklingen i kamphundmiljøene. Ved å kartlegge hvilke hundetyper disse brukte gjennom bruk og avl ville en finne svaret. Amerikansk staffordshire terrier, staffordshire bullterrier og bullterrier ble nevnt som de typene som ble mest brukt. Amerikansk staffordshire blir tatt opp spesielt

fordi den ligner på den forbudte pitbullen.

Politi og myndigheter erfarte at amerikansk staffordshire var populær og i utvikling i det kriminelle miljøet. Igjen var argumentet at et forbud vil bidra til å gjenopprette trygghet i bomiljøer som var plaget av kamphunder og deres eiere. I tillegg ville et raseforbud gi klare signaler til de kriminelle miljøene, forebygge angrep på folk og andre hunder, og beskytte kamphundene selv mot lidelser. Departementet uttalte at de ønsket å ta mer hensyn til utviklingen av kamphundmiljøet, enn de seriøse hundeeierne av disse rasene. 20. august 2004 innførte Justis- og Politidepartementet forskrift om hunder, der de i § 1 presiserer hvilke raser som er forbudt i Norge.

Justisdepartementet bekrefter overfor Hundesport at de ikke har planer om å forby ytterligere raser.

DÅRLIG DOKUMENTASJON? | Den norske hundeloven er basert på politikk - ikke fag, mener Gry Løberg, adferdskonsulent og daglig leder av Manimal, et kompetansesenter for atferdsproblemer hos hund og relasjonen mellom hund og menneske.

Det finnes svært lite forskning på farlige hunder i Norge. Selv kjenner Løberg kun til én norsk undersøkelse som tar for seg atferdsproblemer hos ti raser tidlig på 90-tallet.

- I Norge har vi verken forskning eller statistikk som vi kan forholde oss til, dermed mister vi muligheten til å måle effekten av raseforbudet, hevder hun.

Folkhelseinstituttet bekrefter overfor Hundesport at det ikke finnes noen løpende statistikk over hundebitt i Norge. Det eksisterte

- Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som er spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr, står det i den norske hundeloven.

et personskaderegister frem til 2002, men der står det ingenting om hvilke raser som har vært involvert. Nederland opphevet sitt raseforbud mot pitbull 9. juni i 2008, fordi antall hundebitt ikke hadde gått ned i løpet av de 15 årene forbudet har vært gjeldende.

Norske myndigheter mener raseforbudet er i tråd med andre lands lovgivning. Gry Løberg synes det blir feil å sammenligne norske forhold med kulturer og hundepopulasjoner langt utenfor Skandinavia. Det vil være mer naturlig å se til naboland med noenlunde samme kultur for hundehold. Hundeholdet i Sør-Europa er annerledes. Privatpersoner bruker oftere vakthunder enn her i Norge, og dermed vil egenskaper som aggresjon bli ivaretatt i større grad.

Løberg nevner også løshundproblematikken i Sør Europa. I Skandinavia er løshunder i flokk ikke vanlig.

- Forskning viser at aggressiv adferd

utløses hyppigst hos løse hunder i flokk, og at det bites oftere på landsbygda enn i byene. Når en vet dette, er det ikke usannsynlig at andre land har langt flere hundebitt enn i Norge, forteller Løberg.

I sommer viste VG til en amerikansk undersøkelse, der dachs ble utpekt som den rasen som biter oftest. Løberg kan fortelle at prosentandelen husholdninger som skaffer seg hund er mye høyere i USA enn i Norge. En svensk undersøkelse viser også at beslutningen om å anskaffe seg hund er mer vel overveid i Sverige enn i USA. Dette kan tyde på at også nordmenn er mer bevisste sammenlignet med USA.

Atferdskonsulent nevner at treningsmetoder og mangelfull sosialisering har betydning for utvikling av farlige hunder. Hun mener vi har kommet langt i Skandinavia i forhold til belønningsbaserte treningsmetoder.

PIT BULL – IKKE FARLIG I SVERIGE |

- Hunder som er aggressive, som skader andre mennesker og dyr, eller som skader eiendom, bjeffer og steller til ubehag for andre, er ifølge meg og min regjering vurdering ikke i første rekke et hundeproblem, men et eierproblem, poengterte Sveriges jordbruksminister Eskil Erlandson på Riksdagens debatt i Stockholm

Amerikansk staffordshire terrier er en av rasene som er forbudt i Norge.

Fakta

Hva er en kamphund?

Kamphund er et begrep som ofte misbrukes. Ordet kamphund omfatter alle hunderaser og hundetyper som gjennom tidene har blitt brukt til ulike former for kamp, som for eksempel mellom hund- bjørn eller hund- okse.

Kamphund kan altså bety en hund som i historisk perspektiv har blitt brukt til dette formål, men som idag anvendes som familiehund.

En blandingshund som mangler denne rasehistorien er ingen kamphund i ordets rette forstand. Derimot kan det være en hund som har store forutsetninger for å bli farlig.

Aggressivitet

At hunder blir aggressive kan ha flere ulike årsaker. Ved dårlig eller feil behandling kan alle hunder uansett rase bli aggressive.

En annen årsak er planmessig avl på hunder som i sin nedarvede mentale profil viser redsel eller tegn på truende adferd.

En tredje grunn er når en blander visse hundetyper. Hvis man for eksempel kombinerer raser som er avlet for stor arbeidslyst og høy grad av utholdenhet (som for eksempel de opprinnelige kamphundene) med en annen rase som har som formål å vokte mot mennesker (som for eksempel de tradisjonelle vakthundene) kan det tenkes at avkommet kan bli farlige fordi de vil ha høy kamplyst kombinert med aggressivitet mot mennesker.

Myter

Låste kjever er en myte og en anatomisk umulighet. Låsningen sitter ikke i kjevene, men i hjernen til hunden.

At kamphunder er ufølsomme og derfor ikke bryr seg om smerte eller harde tak er en annen myte. Hunder som er opptatt med et intensivt arbeide kan blokkere for følelsen av smerte.

En hund som eksempelvis blir brukt til hundekamp vil ikke vise smerte før kampen er avsluttet og stressnivået er tilbake til normalnivå igjen.

Kilde: Svensk Kennel Klubbs kamphundlexikon

22. november 2007.

En ny lov om farlige hunder trådte i kraft i Sverige 1. januar 2008. Loven kom etter et omfattende forarbeid, der alle forslag ble forankret i en referansegruppe bestående av medlemmer fra Rikspolisstyrelsen, Statens Jordbruksverk, Svenska Brukshundklubben, Svenska Kennelklubben, Svenska Kommunförbundet og Sveriges Lantbruksuniversitet. I utredningen påpekes det at faren for å bli skadet av hund i Sverige er liten sett i et internasjonalt perspektiv. De aller fleste som blir bitt av hund i Sverige, blir bitt av sine egne hunder.

Den nye svenske hundeloven styrker politiets muligheter til å gripe inn på et tidlig stadium mot personer som ikke er sitt hundeanvars bevisst. Personer som har utført grov uaktsomhet i sitt hundehold kan få forbud mot å ha hund. Den som bryter loven kan dømmes til bøter eller fengsel i inntil ett år. Hunder som blir brukt til hundekamper blir betraktet som et dyrevernsproblem, fordi dyrene blir påført store lidelser i form av stress, skader og i blant dødsfall.

Regjeringen konkluderer med at uakseptabel adferd kan utvikles og påvirkes gjennom feil avl, feil håndtering og fordi det finnes mange store individuelle variasjoner innenfor hver rase. Det betyr at farlige individer ikke kan identifiseres uten hjelp av pålitelige testmetoder.

INDIVID ELLER RASE? | - At amerikansk staffordshire er en såkalt farlig hund er hypet opp i media. Dette har ført til at flere folk som ikke burde ha hund, har skaffet seg nettopp denne rasen, påpe-

ker Ingunn Ebbesvik, tidligere oppdretter av rasen, og fremdeles eier av to lovlige amerikanske staffordshire.

Ebbesvik tror rasens utseende med stort hode og mye muskler har tiltrukket seg feil type eiere, og at folks skepsis mot rasen bunner i myter og misforståelser. Så vidt hun kjenner til finnes det ikke dokumenterte fakta eller statistikk som tilsier at amerikansk staffordshire er farlig overfor mennesker.

Hundeinstruktør Jørn Mazarino på Asker & Bærum Hundeskole har bare god erfaring med amerikansk staffordshire. Han mener det er større forskjeller mellom individer enn mellom raser. Ifølge Mazarino er en farlig hund en hund som biter umotivert. Det betyr at en ikke kan forutse når hunden biter. En annen kategori er de sykelig aggressive. Med dette mener han individer som reagerer mer enn det som er normalt for rasen i forhold til instinkter og egenskaper. Hvis en rase med høyt vaktinstinkt jager fremmede bort fra eiendommen er dette normalt – men det er ikke normalt at for eksempel en fredelig fuglehund løper etter fremmede i skogen med aggressiv adferd. Hunder kan også være genetisk aggressive, hevder Mazarino.

Oppdrettere bærer et stort ansvar for å utvikle raser i riktig retning. Hunder som brukes i avl skal ikke bare være helsemessig friske. De skal også ha et godt genmytt. At aggresjon er arvelig, visste også de som vedtok raseforbudet i Norge.

- Aggresjon har høy arvarhet. Men, et målrettet avlsarbeid kan gjøre en rase betydelig mindre aggressiv, sier Gry Løberg.

FEIL RASEVALG | - Hvis du er uerfaren, veier 50 kilo og kjøper deg en stor og krevende rase på 100 kilo, kan situasjonen lett komme ut av kontroll, innrømmer Gry Løberg.

Til tross for at nordmenn tradisjonelt velger store jakt- og brukshunder, mener Løberg at de små kan ha like store atferdsproblemer. Atferdskonsulentene får ofte inn miniatyrhunder til konsultasjon. Hun erfarer at de også kan være engstelige, aggressive og dårlig sosialiserte.

- De fleste som tar kontakt med meg i forbindelse med problematferd er hundeeiere som har kjøpt feil rase. Det er ikke nødvendigvis noe galt med hunden. Problemet oppstår når eieren ikke klarer å hanske med egenskapene, sier Jørn Mazarino.

Mazarino synes hundeeiere har blitt mer bevisste de siste årene. Det kommer færre kursdeltakere med store krevende raser som eksempelvis schäfer, rottweiler og riesenschnauzer. Førstegangs hundeeiere velger i dag enklere, mindre og helt nye raser i Norge, som for eksempel retrievere, kooikerhound og vannhunder.

- Jeg anbefaler alle blivende hundeeiere å sette seg godt inn i de forskjellige hunderasenes egenskaper før de kjøper hund, understreker han. ■

Ole og en av beboerne på Standal

Kartlegger og jobber med farlige hunder

En må være rolig, ydmyk og bestemt i omgang med farlige hunder, sier Ole Mago, som har jobbet med slike hunder på Standal hunde- og kattehotell i over 20 år. I arbeid med problemhundene erfarer han at det som regel er eieren som er årsaken til den uønskede adferden.

TEKST OG FOTO | Ann Cathrin Solbakken

- Om du har pitbull eller puddel spiller ingen rolle. Det er som regel eieren det kommer an på hvorvidt en hund blir farlig eller ei, sier Ole Mago, og åpner døra til avdelingen for "rabagaster" og hittehunder.

Syv-åtte velstelte hunder stirrer på oss fra burene sine. De har alle sjekket inn med ulik bagasje, og på litt andre vilkår enn de andre hotellgjestene. På avdelingen finnes det hittehunder, private hunder og hunder som er beslaglagt av myndighetene. Noen av gjestene er på avdelingen i noen dager, andre opptil flere år. For noen blir Standal siste stasjon, mens andre blir gjenforent med sine eiere, eller får et nytt og bedre liv i en ny familie.

KARTLEGGER ALLE | - Farlige hunder er en kombinasjon av arv og miljø, der miljøet er den største risikofaktoren, sier Magos arbeidsgiver og eier av Standal hunde- og kattehotell, Jørn Standal.

Han mener en farlig hund er et individ som reagerer irrasjonelt, eller som ikke gir signal om hvor du har den hen. Hundehotellet har tatt imot såkalt farlige hunder fra myndighetene helt siden 1984, og erfarer at hele spekteret fra snill til farlig finnes i alle raser. Jørn Standal mener derfor at det er umulig både å generalisere eller kategorisere. Det som er viktig er å se an hvert enkelt individ.

- Hunder som får feil innlæring eller som trenes til kamp får en unaturlig oppførsel. Hvis hundene i tillegg kommer fra et oppdrett der man har lagt vekt på aggresjon mot andre hunder, kan situasjonen bli farlig, legger Jørn Standal til. Han har hatt flere gjester som har vært brukt i hundekamper, og opplever disse som svært snille mot mennesker, men aggressive mot andre hunder.

Ole Mago har alltid hatt en stor interesse for "problembarna" på Standal, og har arbeidet spesielt med dem. Hver gang en ny gjest ►

Kilder:

Kamphundslexikon – samanställt av Svenska Kennelklubben, Jan Saxtrup og Bitte Cederlund på www.skk.no

Forarbeidet til Hundeloven: Ot.prp. nr. 48 (2002-2003), Innst.O. nr. 91 (2002-2003) og Besl.O. nr. 87 (2002-2003). Odels- og lagtingsvedtak er av hhv. 27. mai og 5. juni 2003.

Ot.prp. nr. 45 (1990-1991)

Lov om hundehold: www.lovdatab.no/cgi-wif/wifldies?doc=/usr/www/lovdata/all/nl-20030704-074.html&emne=hundelov*&

Forskrift om hunder: www.lovdatab.no/for/sfj/d/20040820-1204.html

Innstilling til justiskomiteen om lov om hundehold: <http://www.stortinget.no/inno/2002/200203-091-021.html>

"Till Statsrådet och chefen för Jordbruksdepartementet", en redegjørelse om farlige hunder av Karin Starrin og Per Arvellius

Tilsyn over hundar og kattar: <http://www.regeringen.se/sb/d/9135/a/82280#item82278>

"Lagförslag om farliga hunder" <http://www.regeringen.se/sb/d/8601/a/92651>

"Pit Bull" <http://en.wikipedia.org/wiki/>

Pit_bull

"Folk frykter feil hunder" fra Aftenposten 10.07.2008 <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/artikkel.php?artid=193341>

Nyttige lenker:

www.lovdatab.no
www.nkk.no
www.regeringen.se
www.skk.se

Flyttet til Sverige

TEKST | Ann Cathrin Solbakken

- Vår kjærlighet og engasjement for amerikansk staffordshire terrier lar seg ikke stoppe av regler, sier Roy og Isabell Sundberg i Hagfors. Oppdretterne på kennel Melwood emigrerte til Sverige da raseforbudet var et faktum.

- Vi bruker å si at vi er politiske flyktninger, smiler Roy og Isabell Sundberg.

I dag stortrives hele familien i sitt nye hjemland - med datteren Ida på 5 år, og

hundene Theo, Bizzy og Dc. De var aldri i tvil om å flytte, og Sverige var et enkelt valg. I nabolandet hadde de venner, og veien hjem til familien i Norge var kort. I dag jobber Roy fremdeles på Gardermoen, og pendler 40 mil flere ganger i uka.

BYTTET RASE TIDLIGERE | Ekteparet traff hverandre for første gang i 1993, i forbindelse med at begge kjøpte dobermannvalp fra samme oppdretter. Det var kjærlighet ved første blick, og siden har de holdt sammen. Like trofaste var de ikke ved valg av hunderase. Da kuperingsforbudet ble innført valgte de å starte opp med amerikansk staffordshire i stedet. Det har de aldri angret på. Å bytte fra amerikansk staffordshire til noe annet har aldri vært på tale.

5 år gamle Ida Sundberg trives sammen med den amerikanske staffordshire terrieren Parastone's Twice As Nice. (Foto: Privat)

- Når man har lagt ned sjelen sin i rasen, så er det ikke aktuelt at noen skal komme og bestemme at det vi holder på med kan være "farlig", understreker de.

Oppdretterne på kennel Melwood synes rasen har alt. Størrelsen er perfekt, og den kan brukes til det meste innen hundesporten. Grunnen til at ekteparet selv valgte rasen var på grunn av dens gode lynne mot barn og fremmede.

- Amerikansk staffordshire er ingen god vakthund, nettopp fordi den elsker mennesker. Man kan trygt si at skinnet bedrar, sier Isabell.

FORDOMSFRITT | Ekteparet Sundgren

sammenligner det å eie en amerikansk staffordshire som det å kjøre en motorsykel eller bil. Det er sjelden "tekniske" feil som forårsaker en kollisjon. Det er normalt "menneskelig svikt" eller dårlig kompetanse, som forårsaker ulykkene. De synes det vitner om uvitenhet når myndighetene setter ned et raseforbud mot rasen de er så glade i.

Oppdretterne tror forbudet ble vedtatt fordi enkelte la ned et hat mot rasen, som media fulgte opp ved å skrive om alle mulige "uhell" hvor amerikansk staffordshire eller andre hunder av "farlige raser" var involvert. Dette tror de har skapt frykt - en frykt som ene og alene bygger på uvitenhet.

I Sverige opplever de at amerikansk staf-

fordshire blir betraktet som en hund på lik linje med alle andre raser, ikke en kamphund. - De folkevalgte forstår at om en hund blir farlig er det eierne sin skyld - ikke hundens, forteller Roy og Isabell.

Familien synes svenskene viser en større forståelse for rasen. Det er ingen som blir reddet eller får flakkende blick når de forteller om hva slags rase de har. De har heller aldri opplevd at folk krysser gata for å unngå å møte dem når de går tur med hundene.

- Det er ufattelig vondt når det skjer - hjemme i Norge. Jeg får så utrolig lyst til å omvende disse menneskene, og få dem til å innse at monstrene avisene skriver om ikke finnes, avslutter Isabell. ■

En golden retriever og en amerikansk staffordshire terrier på Standal.

sjekker inn, studerer han hunden nøye enten det står i oppdragsbeskrivelsen eller ei. Ved å kartlegge hvert individ under føring, ute i luftgården eller på tur lærer han best hvordan han skal håndtere dem.

Hvis oppdraget er kartlegging, går han grundigere til verks. Forhistorien er viktig, og kan fortelle mye om hvorfor hunden oppfører seg som den gjør. Mago forsøker å finne ut hvor hunden kommer fra, hva oppdretteren legger vekt på, i tillegg til å se på relasjonen hund – eier. Hva skjer i hjemmet, hvor mye er hunden ute hver dag og hvor mye mental trening får hunden? Når han har dannet seg et bilde av hundens bagasje, begynner opptreningen. Han trener mye kontakt med hundene på tur, og av og til i scenesetter han situasjoner. Det kan for eksempel være møter med andre hunder på tur og i trange korridorer, det kan være å ta med hundene i nye omgivelser eller se hvordan de reagerer i trange og mørke rom. Måten hunden reagerer på forklarer Mago hvor skoen trykker, og dermed kan han gradvis jobbe seg frem til at hunden skal kunne takle det den måtte reagere på.

ÅSNESHUNDENE | Ole Mago jobbet mye med de 22 åsneshundene, som i mai i fjor ble fratatt en kvinne på grunn av vanskjøtsel. Hundene var engstelige, apatiske og virket dårlig sosialiserte da de kom til Standal. De reagerte spesielt på lyder, og ble derfor satt i et rolig og forutsigbart miljø uten forstyrrelser. Målet var å gradvis stabilisere dem ved hjelp av sosialisering og miljøtrening.

Hundene fikk stadig nye oppgaver og miljøer som skulle mestres. 20 av 22 viste stor fremgang, og ble til slutt omplassert i nye familier. De to siste ble i samråd med andre fagfolk avlivet. De var innesluttede, apatiske og viste ingen fremgang i de fire-fem månedene de var på Standal.

Mange var uenige i avgjørelsen om å avlive hundene, da de ikke viste noe aggresjon på TV eller i andre medier. Men Ole Mago tør ikke tenke på hva som kunne skjedd om de var blitt omplassert til familier som kanskje hadde bundet dem utenfor butikken eller fått besøk av fremmede som hadde stormet bort til dem. Ifølge den erfarne hundetreneren er det bedre med hunder som viser aggresjon, enn de som bare viser frykt. Knurrer hunden sier den bare fra at du ikke skal røre den. Det er det lett å forholde seg til. Verre er det med de som bare hogger til uten forvarsel.

VIKTIG MED KONTROLL | - Da jeg startet for 20 år siden, var de fleste av de "farlige" gjestene av rasene dobermann, riesenschnauzer og schäfer. Tenk om disse rasene hadde vært forbudt i dag, undrer Ole Mago.

Standal hunde- og kattehotell får fremdeles henvendelser fra uerfarne hundeeiere som trenger hjelp til å hankses med store og krevende brukshundraser. Når spesielt hannhundene begynner å bryse seg mot andre hanner i puberteten, blir eieren ofte engstelig. Når eieren blir redd og kanskje forsøker å unngå ubehagelige situasjoner overføres usikkerheten til hunden. Hundebåndet blir som en navle-

streng som kun forsterker utageringen, forklarer hundetreneren.

- Eierne som strever med slike hunder, må be om hjelp før situasjonen kommer ut av kontroll, råder han.

Når hunderaser blir populære, opplever vi at oppdrettere blir mindre kritiske til hvem de selger hund til. Hvis man kjøper krevende hunderaser som for eksempel rottweiler eller border collie, og tror det holder med en tur frem og tilbake til butikken, så er risikoen for å få en understimulert problemhund stor, legger han til. I møte med slike hundeeiere er hundetreneren alltid ærlig. Ser han at hunden hadde hatt det bedre i en annen familie, så sier han det. -Det viktigste er at hundeeieren har kontroll, understreker Mago.

INNFØR AUTORISASJON | Raseforbudet fører bare til at de som tjener penger på hundekamper og avl av slike hunder velger andre raser, mener Mago. Han tror problematikken rundt farlige hunder ville blitt redusert hvis man innførte en autorisasjon av oppdrettere. For å få en slik autorisasjon mener han det burde vært en obligatorisk opplæring på minimum 100 timer, og det skulle vært ulovlig å kjøpe hund av noen som ikke var autorisert. Oppdretterne skulle vært pålagt å redegjøre for hvem de solgte valper til og også å ha

et program for oppfølging av hundene. Dagens system tillater useriøse mennesker å masseprodusere hunder og dette bør det ryddes opp i.

-På den måten ville man sannsynligvis fått færre uegnede hundeeiere som igjen ville redusert antall farlige hunder, avslutter Mago. ■

Ole og boston terrieren Petra.

Disse hunderasene er forbudt i Norge:

Foto: RC Hund Encyklopedi

Fila brasileiro

Foto: RC Hund Encyklopedi

Dogo argentino

Foto: Wikipedia

Tsjekkoslovakisk ulvehund

Amerikansk staffordshire terrier

Tosa inu

Pitbull terrier

Foto: RC Hund Encyklopedi

Foto: Wikipedia

Foto: Lotte Lysa

Hundeloven - et godt verktøy for politiet

Hundeloven og raseforbudet bidrar til å redusere antallet potensielt farlige hunder, samt hunder som skaper utrygghet i nærmiljøet. Hundeloven er et godt arbeidsverktøy for politiets håndtering av farlige hunder, mener politiadvokat Peter Johansen i Oslo politidistrikt.

- Politimenn må holde styr på fem ulike lover. Vi trenger et klarere lovverk som er enklere å forstå og bruke, uttalte politijurist Marianne Midtbø til Dagbladet i 2002, da Stovner-politiet hadde en aksjon for å fjerne farlige hunder i nabolaget.

Etter at hundeloven trådte i kraft i 2004 har politiet fått klare retningslinjer for hvordan både hund og eier skal håndteres ved problematisk hundehold. I følge Peter Johansen får Oslo-politiet i dag sjelden henvendelser om hundekamper. Andre ulovlige forhold som truende og bråkete hunder, samt dyremishandling er det mer av, men omfanget varierer over tid.

FÆRRE KAMPER, MEN FORTSATT ULOVLIGE RASER | - Omfanget av hundekamper er svært usikkert, men ut fra de opplysningene Oslo-politiet har, kan det ikke være stort, antyder Peter Johansen.

Det er sjelden Oslo-politiet avdekker pågående hundekamper under den daglige patruljetjenesten, men Johansen ser ikke bort fra at det likevel forekommer. Etter det Oslo-politiet forstår er hundekampene i dag i liten grad organiserte. De meldingene politiet får viser seg ofte å være hunder som leker, eller hunder som tilfeldig har barket sammen

uten at eierne har medvirket til dette.

Enkelte forhold tilsier at hold av ulovlige raser som amerikansk staffordshire og pitbull igjen har tatt seg opp, opplyser Johansen. Han mener det er hundens utseende i seg selv som gir respekt og status i enkelte miljøer. Erfaringsmessig avdekker Oslo politidistrikt flest ulovlige hunderaser i Groruddalen, Oslo syd og sentrum.

INGEN HEKSEJAKT | Peter Johansen forteller at politiet ikke jakter på farlige hunder eller ulovlige raser, slik mange kanskje tror, men at de rykker ut hvis de får en henvendelse, eller tilfeldigvis kommer over hundene. De fleste illegale hunder oppdages i forbindelse med andre kriminelle forhold.

Ved innføringen av den nye hundeloven fryktet mange at politiet skulle gripe inn uforholdsmessig tidlig, og mot langt flere, og slik sett avlive mange flere hunder. Johansen mener politiet har vært seg sitt ansvar bevisst, og at de bruker godt skjønn. Hvis politiet må løse en farlig situasjon kan de bruke makt, og om nødvendig også avlive hunden. De fleste situasjoner er over når politiet kommer til stedet, og da vil et eventuelt avlivningsspørsmål avgjøres etter en grundig saksbehandling med partsrettigheter for eieren. I slike tilfeller kan politiet ta hunden i forvaring under sakens gang.

- Etter det jeg er kjent med, har politiet fått medhold i alle saker som har blitt ført for retten. Jeg synes vi forvalter hundeloven edruelig, avslutter Peter Johansen i Oslo politidistrikt. ■

Prøv å forstå

Aggressive hunder blir lett sett på som farlige og kan fort bli dømt av omverdenen. Men det ligger komplekse årsaker bak en hunds aggressivitet, og i stedet for å dømme den skal man vise den respekt og forsøke å forstå at det er en grunn til reaksjonene.

TEKST | Elisabeth T. Hansen

Kerstin Malm er doktor i etologi – atferdslære – og har jobbet med hunders atferdsproblemer i mange år. Hun har lang praktisk erfaring i arbeidet med problemhunder, og i boken "Aggressivitet hos hunder" går hun i dybden på problematikken rundt nettopp aggressivitet. Artikkelen er utdrag fra boken.

AGGRESJON HOS HUNDER | Aggressivitet i en eller annen form er det ikke uvanlig at hunder viser, men som oftest er aggresjonen tilfeldig og ikke svært alvorlig. Ganske mange hundeeiere opplever også at hundene til tider gjør utfall mot andre dyr, men en stor del av disse problemene handler i bunn og grunn ikke om aggresjon. Ofte handler oppførsel som tolkes som aggresjon heller om redsel, for lite sosial trening, dårlige vaner og et negativt forhold mellom hund og eier.

Det finnes hunder som er svært aggressive mot andre hunder og raskt skader dem, og i blant til og med dreper dem. Og har en hund først blitt utsatt for et slikt angrep, kan det føre til problemer både for hunden som har blitt angrepet og eieren. Hunden som tidligere var trygg, kan bli redd og svært mistenksom overfor andre hunder. Ikke sjelden viser dette seg som aggresjon – bedre å angripe enn å bli angrepet. På den måten har enkelte aggressive hunder en tendens til å kunne øke aggressiviteten hos et flertall av hundene i området.

Aggresjon som rettes mot mennesker er et alvorlig problem over hele verden, og det er vanskelig å kartlegge aggressivitet på bakgrunn av de problemene hundeeiere som oftest søker hjelp for. Mange eiere går til dyrlegen når hunden er aggressiv, noe som også vises gjennom at forholdsvis mange av hundene som oppleves som aggressive blir avlivet.

Man skal være svært forsiktig når hunder er tydelig aggressive, men dessverre blir hunder ofte avlivet uten det er gjort forsøk på å utrede hvor aggressiv den er eller hva årsaken kan være. Da har man heller ikke muligheten til å gi hunden relevant

behandling og trening.

En dansk undersøkelse viste at nesten en fjerdedel av alle avlinger ble gjort på grunn av problematferd. I to tredjedeler av tilfellene var aggressivitet grunnen, og i færre enn fem prosent av tilfellene forekom profesjonell atferdsterapi. Noen ganger hører man om hunder som er aggressive mot katter og andre husdyr eller mot ville dyr. I slike tilfeller kan det ofte handle om atferd som har med hundens jaktlyst å gjøre. Dette er noe annet enn sosial aggressivitet, og det er synd at disse så ofte føres sammen til ett emne – aggresjon.

Å finne en klar grense mellom jaktlyst og aggresjon vanskeliggjøres ofte ved at hunder leker jaktleker, også med mennesker. På et tidlig stadium er ikke dette farlig, men jaktlekene kan bli voldsomme, og hos noen hunder kan det føre til at et sterkt og dypt rotfestet jaktinstinkt vekkes til liv. Når dette instinktet blir sterkt nok, kan den sosiale kontrollen forsvinne og hunden blir farlig for lekebyttet. Virkelig alvorlig er det når hunder har

fått for lite sosial trening med mennesker og andre dyr, og dermed ser alle som jaktbytter.

HVORFOR BLIR HUNDER AGGRESSIVE? | Å gi generelle råd og tips om hvordan man unngår at hunder blir aggressive og hvordan man behandler dem som allerede viser aggressivitet er i og for seg mulig, men det er mange grunner til ikke å gjøre det.

Alle individer er unike på grunn av sin historie, sin genetiske arv og situasjonen de nå lever i. Dermed vil et allment råd aldri kunne fungere

på alle. Behandling av hunder som er aggressive må bygge på forståelse for hunden – hvordan den fungerer, hva som fører til aggressivitet og viktigheten av å komme den i møte på en ikke-aggressiv måte. Det er umulig å lage en seriøs og virkningsfull plan for behandling av en enkelt hund uten at eieren medvirker og viderefremmer sine erfaringer med hunden. Det er egentlig bare den som lever sammen med hunden som har forutsetninger til å kunne endre hundens væremåte, men andre kan også i noen tilfeller endre hundens atferd. Noen ganger kan også en omplassering føre til at hunden forandrer væremåte.

Årsaken til en hunds aggressivitet er ikke enkel, og når vi aksepterer det har vi lettere for å behandle aggressivitet på en fruktbar måte. Forskning søker å finne enkle og direkte sammenhenger og grunner, men virkeligheten er mye mer komplisert enn som så. Man må derfor anstrenge seg for å se hele hunden og alt som påvirker den i stedet for å ha bastante oppfatninger om hvorfor en hund har blitt aggressiv. Dette er vanskelig, fordi det krever både ydmyk-

het og at man innser at man kan ta feil.

Man må også være bevisst på at ens egne vurderinger og følelser styrer oss i høy grad, og påvirker hvordan man ser på aggressivitet. Synes man en hund har rett til å vise aggressivitet når den ikke føler seg bra, blir respektløst behandlet eller er redd? Eller synes man ikke at hunder noen gang,

uansett grunn eller grad av aggressivitet, skal kunne vise aggresjon mot mennesker?

VALPETIDEN KAN

AVGJØRE | At valper får en god oppvekst med så lite innslag av konkurranse og aggresjon som mulig er avgjørende for hvor lett hunden senere vil komme til å reagere med aggressivitet. Om man lykkes å skape en sterk følelse av tillit til mennesker og andre dyr hos den unge hunden, har man en bra grunn å stå på. Det er mindre risiko for at en hund som har blitt møtt med forståelse i stedet for aggressivitet, selv oppfører seg aggressivt i ulike situasjoner.

I undersøkelser gjort på barn uttrykker ofte foreldre en uro for at deres egne frustrasjoner og aggresjoner kan påvirke barna og føre til en negativ væremåte. Hvorfor kan ikke det som er så åpenbart for mange relasjoner til barn også aksepteres innenfor hundeverdenen? Selv om det naturligvis er store forskjeller mellom det å være foreldre og hundeeier er parallellene likevel tydelige.

KOMPLISERTE SAMMENHENGER | Mange faktorer og hendelser bygger seg opp i hundens liv, og av og til skjer dette på et ganske komplisert vis. Hvordan en hund reagerer i en spesiell situasjon blir påvirket av alt som har hendt tidligere i livet,

samtidig som den påvirkes av det som skjer i selve situasjonen. Dette kommer til å avgjøre hvordan den i neste stund eller i en senere situasjon kommer til å føle, reagere og handle. Noen ganger kan tilsynelatende små hendelser være det som første gangen leder til en aggressiv oppførsel hos hunden. Men da finnes det mange grunner og

Fakta

Årsaker og faktorer som bidrar til aggressivitet:

- Genetiske faktorer – raser og individer kan være ulikt disponert for aggressiv oppførsel.
- For lite sosialisering med mennesker, hunder og dyr av ulike slag.
- Har blitt møtt med aggressivitet og konkurranserettet adferd hos mennesker eller andre hunder.
- For lite språktrening og samvær med andre hunder fra ung alder.
- Utilstrekkelig oppdragelse i forhold til å lære seg reglene som gjelder i familien.
- Utilstrekkelig trening for å venne seg til alt det en hund bør klare, for eksempel å bli børstet, undersøkt, løftet og flyttet på og at man kan ta fra den matskålen og leker.
- Sykdom, smerte eller endringer på grunn av alder.
- Redsel eller stor usikkerhet i sosiale situasjoner.
- Eieren forsterker, bevisst eller ubevisst, hundens aggressive væremåte.
- Traumatiske hendelser, for eksempel at hunden har blitt angrepet av en annen hund eller mishandlet av mennesker.
- Dårlige leveforhold som ikke tar hensyn til hundens behov for felleskap, aktiviteter etc.
- Ond sirkel der hundens og eierens væremåte er rotfestet i dårlige vaner.
- Oppførselen til mennesket eller den hunden som utsettes for aggressivitet.

Illustrasjon: Anne Britt Meese

tidligere erfaringer under overflaten som fører til at hunden reagerer aggressivt.

Hva som så skjer mens hunden er aggressiv har stor betydning for eventuelle fortsatte aggressive utvikling. Hvordan omgivelsene reagerer, er svært viktig - om hunden kjenner en indre lettelse eller får en direkte positiv forsterkning gjennom måten den oppfører seg på. Ofte kan aggressiv adferd føre til at hunden får det som den vil - at man slutter å børste den, drar til seg hendene eller lar den være i fred. Det kan naturligvis være det rette å gjøre, men risikoen er stor for at hundens aggressive væremåte forsterkes. Alle de underliggende årsakene er der, samtidig som hunden har lært seg en effektiv måte å hanskes med situasjonen.

Det er ofte meningsløst å prøve å forutsi et enkelt individs tendens til aggressivitet gjennom en enkelt faktor, for eksempel rasetilhørighet. Det er mer fruktbart å forsøke å skape et så bra helhetsbilde som mulig for å forstå hvordan akkurat denne hunden har utviklet seg.

All aggresjon behøver heller ikke være negativ - man må forstå årsakene og akseptere at det finnes grunner som man må ta på alvor. Åpenbare forhold er når hunden er syk eller har smerter, men aggressiviteten kan også være et symptom på at den blir dårlig behandlet er ikke får respekt som individ.

Langt fra alle såkalte aggressive hunder er heller spesielt aggressive. De er ofte misforståtte, enten gjennom at de tolkes som mye mer aggressive enn de er, eller at de egentlig er redde og usikre.

FOREBYGGENDE TILTAK | Den sikreste og beste måten å minske aggressivitet fra hunder mot mennesker og andre hunder er uten tvil å forebygge. Å forby visse raser er vanskelig. Individene i hver rase er ulike og det finnes uegnede eiere av de fleste raser. Større kunnskap om hvilken type hund man skaffer seg, hva man kan forvente seg og hvordan man forebygger problem er en vesentlig del av det hele.

NKK mener

Farlige hunder

Seks hunderaser er definert som såkalt "farlige" og er derfor forbudt i Norge.

Norsk Kennel Klub mener klart at ingen raser bør forbys og at bestemmelsene bygger på mangelfull dokumentasjon og derfor er ukloke. At en hund biter er ikke et raseproblem, men et hundeeierproblem.

- Forbudet har ikke tatt hensyn til forskning, statistikk eller annen faglig begrunnelse, men rasene er utvalgt tilfeldig, sier Espen Engh, adm. dir. i NKK.

NKK er opptatt av kunnskapsformidling og kompetanseheving. - Ved å velge en hund som passer ens evner og livsstil, samt å være en del av miljøet, delta på kurs og har god kontakt med oppdrettere, minsker man risikoen for problemer senere, forklarer Engh.

NKK har nylig laget en ny brosjyre for de som vurderer å skaffe seg hund, nettopp med tanke på at man skal være best mulig forberedt i forkant.

- NKK har også kontaktet det nederlandske landbruksdepartementet for å få tak i dokumentasjonen som dannet grunnlaget for avskaffing av loven om farlige hunder i Nederland. Det kan være nyttig for vårt videre arbeid her i Norge, avslutter han.

Man må ikke være redd for å sette opp langsiktige mål og arbeide langsiktig, for det er den eneste måten man kan få til en mer problemfri sameksistens for mennesker og hunder.

Det er mange ulike faktorer som kan ligge bak om en hund blir aggressiv i en situasjon. Foruten hundens sosiale erfaringer, tidlige oppvekstforhold og genetisk disposisjon for aggressiv atferd, spiller også en hel rekke mer foranderlige elementer inn. Alder, helse og hormonelle forandringer er mange ganger avgjørende for om og hvor aggressiv hunden blir. Visse hunder blir mer modne og sikre med alderen, noe som igjen kan føre til en kraftigere vaktoppførsel. Tisper kan under løpetiden eller ved eventuell innbilt drektighet vise aggressiv adferd som kommer helt overraskende på eieren.

En hund som ikke har det bra eller som føler smerte har ofte lett for å bli aggressiv.

Flere grunner virker sammen på en måte som kan være vanskelig å se eller forstå. Men selv om det er mange elementer som virker sammen, kan man konstatere at måten en hund behandles på, og hvordan den føler seg, er de aller viktigste faktorene for å avgjøre en hunds aggressive tendenser.

Et kjent sitat fra aggresjonsforskningen sammenfatter det hele bra: "We are bad when we feel bad". ■

Flere bøker av Kerstin Malm:

"Hunden Människan Relationen"
"Rädsla och separationsproblem hos hundar"

Informasjon om hvordan du kan bestille bøkene:

www.k.malm.hundetologi.info